

DERS : DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

SINIF : 7. SINIF

ÜNİTE : III. ÜNİTE: AHLAKİ DAVRANIŞLAR

ÖĞRETMEN DERS NOTU

Alperen ÇELİK DKAB Öğretmeni/Hattat

Güzel Ahlaki Tutum ve Davranışlar:

KONU ÖZETİ

Birey ve toplum hayatında **ahlakın** önemli bir yeri vardır. Ahlak ilkeleri, insanlar arasındaki ilişkilerin sağlıklı olmasında önemli rol oynar.

İslâm dininde inanç ve ibadetlerle birlikte insanlar arası ilişkileri düzenleyen ahlak ilkeleri de önemli bir yer tutar. Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde **“Ben ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim.”** buyurmuştur.

1. Adalet:

Doğruluk, eşitlik, hak ve hukuka uygunluk, herkese hak ettiğini vermek, hakkı olmayana el uzatmamak, kanunları herkese eşit uygulamak gibi anlamları içerir. Adalet, birey ve toplum açısından çok önemli bir değerdir.

Adalet sadece mahkemeleri, hakim ve savcılarını ilgilendiren bir konu değildir. Bizler de günlük hayatımızın içerisinde adaletli davranmalıyız. Anne ve babanın çocukları arasında kız-erkek, küçük-büyük ayrımı yapmaması, işverenin işçisine hakkını tam ve zamanında vermesi, öğrencinin kantinde sırasını beklemesi adaletin gereğidir.

Adaletin olduğu toplumlarda insanlar mutlu ve huzurlu yaşar. Adaletin olmadığı toplumlarda ise kargaşa, terör ve huzursuzluklar yaşanır.

Allah her durum ve şartta adaletli olmamızı emretmektedir: **“Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olun.”** (Nisa, 135)

Peygamberimiz de (s.a.v.) hayatının her alanında adaletle önem vermiştir. İnsanları bir göreve getirirken zengin-fakir, Arap-Acem ayrımı yapmamış, işinin ehli kim ise ona görev vermiştir.

Bir keresinde suç işleyen önemli bir kadının cezalandırılmaması konusunda kendisine yapılan teklifi: **“Kızım Fatıma da olsa suç işleyene gereken cezayı vermekten çekilmeyeceğini”** belirterek reddetmiştir.

2. Dostluk:

Dostluk, insanları birbirine bağlar, bireylerin birbirine yaklaşmasına ve kenetlenmesine vesile olur. Çünkü kişi, dostlarıyla sık sık görüşür ve konuşur. Onlarla duygularını ve düşüncelerini paylaşır. Zor zamanlarında dostlarının moralile güç kazanır. Mutlu günlerinde de dostlarıyla sevincini paylaşır. Böylece insan daha mutlu ve huzurlu yaşamış olur.

“Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.” (Hucurat, 10) ayeti dostluk ve kardeşliğin önemini vurgulamaktadır.

Dostluklarımız **karşılıklı sevgi ve saygıya** dayanmalıdır. Çıkar ilişkisine dayalı olarak kurulan dostluklar kalıcı olmaz.

Dostlarımızın **iyi huylu ve güzel ahlaklı** olmasına dikkat etmeliyiz. Zira Peygamberimiz (s.a.v.): **“Kişi, dostunun dini (yaşayışı) üzeredir. Öyleyse sizden her biri, kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin.”** buyurmuştur.

Herkesin olduğu gibi dostlarımızın da hataları olabilir. Bizler arkadaşlarımızı hatalarıyla kabul etmeli, ufak tefek sebeplerle onlarla küsmemeliyiz.

Dostluk ilişkilerine zarar verecek alay, lakap takmak, dedikodu, iftira, kıskançlık gibi kötü davranışlardan da kaçınmalıyız.

3. Dürüstlük:

İnsanın sözünde ve davranışlarında dosdoğru olması demektir. Dürüst insan kendi aleyhine bile olsa her zaman doğru söyler. Söz verdiğinde sözünde durur. Emaneti korur, adaletten ayrılmaz, kimseye haksızlık yapmaz. Alışverişte, ticarette, aile ilişkilerinde, arkadaşlarıyla münasebetlerinde yalana başvurmaz.

İslâm dini dürüstlüğe büyük önem vermiştir. Yüce Allah Kur'an'da: **“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğru söz söyleyin ki Allah sizin işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın...”** (Ahzab 70) buyurarak doğruluk ve dürüstlüğün önemine işaret etmiştir.

DERS : DİN KÜLTÜRÜ VE AHLÂK BİLGİSİ

SINIF : 7. SINIF

ÜNİTE : III. ÜNİTE: AHLAKİ DAVRANIŞLAR

ÖĞRETMEN DERS NOTU

Alperen ÇELİK DKAB Öğretmeni/Hattat

Peygamberimiz de hayatının her döneminde dürüst olmuştur. Çocukluğu da dahil olmak üzere asla yalan söylememiş, verdiği sözü yerine getirmiştir. Bu yüzden ona "el-Emin" denmiştir.

Hayatın her alanında dürüst olmamız gerektiği gibi özellikle ticaretle de doğru sözlü olmalı ve dürüst davranmalıyız. Bir malı/ürünü satmak için ayıbını, kusurunu gizlememeliyiz. Böyle bir olay karşısında Peygamberimizin söylediği **"Bizi aldatan bizden değildir."** uyarısını her zaman göz önünde bulunduralım.

4. Öz Denetim ve Sabır:

Öz denetim; insanın kendi davranışlarını kontrol etmesi, iradesine hâkim olması, nefsinin her isteğine boyun eğmemesi demektir.

Öz denetim bilincine sahip insan sorumluluk duygusuyla hareket eder. İyi bir şeyi yapması ya da bir kötülükten kaçınması için başka birileri tarafından denetlenmesi gerekmez.

Sabır da öz denetimle bağlantılı bir kavramdır.

Sabırlı insan;

-Öfkeyle hareket etmez. (Öfkeyle kalkan zararlar oturur.)

-Kararlarında aceleci davranmaz.

-Nefsine ağır gelse de ibadetlere devam eder.

-Haramlardan uzak durur.

-Ümitsizliğe ve karamsarlığa kapılmaz.

-Başarısızlıktan yılmaz, daha çok çalışarak başarıyı elde edeceğini bilir.

Dinimizde sabırlı olmaya büyük önem vermiştir:

"Allah'a ve Resulü'ne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider. Bir de sabredin. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir." (Enfal, 46)

Peygamberimiz de hayatı boyunca birçok zorluk ve sıkıntı yaşamış ancak bütün bu zorluk ve sıkıntıları sabır ve kararlılıkla aşmıştır.

Sabırla İlgili Atasözleri:

- ❖ Sabreden derviş muradına ermiş.
- ❖ Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.
- ❖ Sabırla koruk helva olur, dut yaprağı atlas.
- ❖ Allah sabırlı kulunu sever.
- ❖ Sabrın sonu selamettir.
- ❖ Sabreyle işine hayır gelsin başına.

5. Saygı ve Sevgi:

İnsanlar arasında iyi ilişkiler kurulabilmesi sevgi ve saygıyla mümkündür. Yüce Allah insanı sevgiyle ve en mükemmel şekilde yaratmıştır. Yani insanın yaratılış gayelerinden biridir sevgi. Öyleyse biz de Rabbimizin özenle ve üstün bir varlık olarak yarattığı insanları sevmeliyiz.

Kültürümüzde **"Yaratılanı Yaradan'dan ötürü sevmek."** anlayışı yaygındır. Yani Yüce Allah'a olan sevgi, saygı ve bağlılığımız dolayısıyla onun yarattığı bütün varlıklara karşı da sevgi besleriz.

Sevgi kavramıyla yakından bağlantılı diğer bir kavram da **"saygı"** dir. Yüce Allah insanları farklı farklı yaratmıştır. İnsanlardaki bu farklılıklar onları sevmemize ve saygı duymamıza engel olmamalıdır.

Peygamberimiz de sevgi ve saygıyı hayatının önemli ilkelerinden biri haline getirmiştir. Çocuklar da dahil olmak üzere insanlara sevgi ve saygısını belirtmiştir.

Bir Kişiyi Saygımızı Nasıl Gösteririz?

- ❖ Karşılaştığımızda selam vererek
- ❖ Konuşurken sözünü kesmeyerek
- ❖ Kimseyi küçümsemeyerek
- ❖ Konuşurken muhatabımıza doğru yüzümüzü dönerek
- ❖ Görüş alışverişinde bulunarak

6. Sorumluluk:

- ❖ **"Sorumluluk bilincine sahip olmak"** ne demektir?
- ❖ Ne gibi **sorumluluklarımız** vardır?

Allah insanı boş yere ve amaçsız yaratmamıştır: *"Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?"* (Mü'minun, 115) buyrulur bu gerçeğe işaret edilmiştir.

İnsanın yaratılışının bir gayesi vardır ve insan o gayeye uygun hareket etmelidir. İnsanoglu sorumlu bir varlıktır ve sorumluluklarından hesaba çekilecektir.

Başlıca Sorumluluklarımız:

a. Allah'a Karşı Sorumluluklarımız:

Allah'a iman ve ibadet etmekle, Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirmekle sorumluyuz.

b. Peygamberimize Karşı Sorumluluklarımız:

Ona itaat etmek, onun hayatını öğrenip örnek almakla sorumluyuz.

c. Kendimize karşı sorumluluklarımız:

Kendimize zarar vermemek, kötü alışkanlıklardan uzak durmak ve kendimizi iyi yetiştirmek gibi sorumluluklarımız vardır.

d. Anne-babamıza karşı sorumluluklarımız:

Anne-babamızı sevmek ve saymak, onları üzecek söz ve davranışlardan kaçınmakla sorumluyuz.

e. Akraba ve komşularımıza karşı sorumluluklarımız:

Akrabalarımızı ziyaret etmek, onlarla irtibatımızı sürdürmekle, komşularımıza karşı saygılı olmak ve onların haklarına karşı saygılı olmakla sorumluyuz.

DERS : DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

SINIF : 7. SINIF

ÜNİTE : III. ÜNİTE: AHLAKİ DAVRANIŞLAR

ÖĞRETMEN DERS NOTU

Alperen ÇELİK DKAB Öğretmeni/Hattat

f. Doğaya ve topluma karşı sorumluluklarımız:

Doğa Allah'ın bize emanetidir. O emaneti korumalı, doğaya, çevreye ve hayvanlara zarar vermekten kaçınılmalıdır.

Bir toplumda insanlar sorumluluk bilincine sahip olmazlarsa o toplumda ne gibi olumsuzluklar yaşanır?

7. Vatanserverlik:

Vatan, üzerinde bağımsız bir şekilde yaşadığımız toprak parçasıdır. Türk Milleti olarak bizler yüzyıllardır bu topraklarda bağımsız bir şekilde yaşıyoruz. Bu vatanı bağımsız bir şekilde yaşamamızı sağlayan binlerce şehidimiz, gazimize de minnet borcumuz vardır.

Millî ve manevî değerlerimizi ancak bağımsız bir vatanı sahip olursak yaşatabiliriz. Bu yüzden vatanımızı sever, onun bağımsızlığı için elimizden gelen her şeyi yapmaya gayret ederiz.

8. Yardımserverlik:

Dinimizin temel ahlaki ilkelerinden biri yardımserverliktir. Yüce Allah, Müslümanların yardımlaşmaya ve dayanışmaya önem vermesini ister.

Yardımlaşmak bizim inancımızda sadece bir tavsiye değil aynı zamanda emirdir. Zekat, sadaka, kurban, fitre (fitir sadakası) gibi ibadetler yardımlaşmanın en güzel örneklerindedir.

- ❖ Yardımlaşmak sadece maddî alanlarda değil, manevî alanlarda da olur.
- ❖ Sadece varlıklı iken değil, darda ve sıkıntılı zamanlarımızda da yardım etmeliyiz.

İsar; kişinin, kendi ihtiyacı varken başkalarına yardımda bulunarak özverili davranması, onları kendisine tercih ederek fedakârlık yapması demektir.

Buraya kadar saydığımız güzel ahlak örneği davranışlara sahip insanlardan oluşan toplumlar barış, huzur ve mutluluk içerisinde yaşar. Dostluk, kardeşlik, dayanışma gibi duygular gelişir. Hak ve hukukun egemen olduğu, sevgi ve saygıya dayalı ilişkilerin kurulduğu toplumlarda bireyler de mutlu olur ve huzurlu yaşar.

Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Salih (a.s.):

- Arap Yarımadası'nın kuzeybatısında, Medine ile Şam arasındaki Hicr denilen bölgede yaşayan **Semud** kavmine gönderilmiştir.
- Onların yaşadığı bölge, Salih Peygamber'e (a.s.) nispetle "**Medâin-i Salih**" (Salih'in şehirleri) olarak da adlandırılmıştır.
- Semud kavminin yaşadığı topraklar oldukça verimliydi ve müreffeh bir hayat yaşıyorlardı.
- Taş oymacılığı ve nakkaşlık sanatında oldukça ileri durumdaydılar. Kendilerine sağlam ve korunaklı evler yapıyorlardı.
- Başlangıçta tevhit inancı benimsemişlerdi. Ancak zamanla hak yoldan sapmış ve putlara tapmaya başlamışlardı.
- Hz. Salih (a.s.), Semud kavmine putlara tapmanın yanlış olduğunu, sahip oldukları nimetlere nankörlük etmemeleri gerektiğini hatırlatmıştır.
- Hz. Salih (a.s.) durmadan, usanmadan kavmini hak yola çağırmasına rağmen Semudlulardan çok azı ona inanmıştır.
- Hz. Salih'e (a.s.) inanmadıkları gibi onunla alay etmişlerdir. Hz. Salih'in de kendileri gibi bir insan olduğunu iddia edip ondan bir mucize istemişlerdir.
- Hz. Salih (a.s.) Semudlulara, Allah'ın (c.c.) bir mucizesi olarak bir kayanın içerisinden dişi bir deve çıkaracağını söylemiştir. İnkârcılar onunla alay etmişlerdir.
- Hz. Salih (a.s.) onları bir kayanın dibine götürmüştür. Birdenbire kayadan bir ses çıkmaya başlamış ve kaya ortadan ikiye ayrılmış ve onun içinden dişi bir deve çıkmıştır.
- Hz. Salih (a.s.), şaşkınlık ve hayretler içinde olanları izleyen Semudlulara : *"Ey kavmim! İşte size mucize olarak Allah'ın dişi bir devesi. Bırakın onu, Allah'ın arzında yayılıp otulasın. Ona kötülük dokundurmayın, yoksa sizi yakın bir azap yakalar."* demiştir.
- Salih Peygamber (a.s.) Semud halkına, yaşadıkları yerdeki suyu bir gün devenin, bir gün de kendilerinin içeceğini söylemiş. Devenin hakkına riayet etmeleri, deveye herhangi bir zarar vermemeleri aksi halde ilahi azapla cezalandırılacakları konusunda kendilerini uyarmıştır.
- İnkârcılar, devenin serbestçe dolaşmasından büyük rahatsızlık duymuşlar ve bir plan yapıp deveyi kesmişler.
- Hz. Salih (a.s.) olanları öğrenince çok kızmış. Onlara, üç gün içinde ilahi bir azapla karşı karşıya kalacaklarını bildirmiştir.
- Hz. Salih'in bu tehdidine çok kızan Semudlular onu ve ailesini öldürmeyi planlamışlardır.
- Hz. Salih'in (a.s.) Semudluları uyarmasının üzerinden üç gün geçmişti ki birden korkunç bir ses duyulmuş, Allah (c.c.), şiddetli ses ve yıldırımla onları helak etmiştir. Hz. Salih (a.s.) ve ona iman edenler ise kurtulmuştur.

DERS : DİN KÜLTÜRÜ VE AHLÂK BİLGİSİ

SINIF : 7. SINIF

ÜNİTE : III. ÜNİTE: AHLAKİ DAVRANIŞLAR

ÖĞRETMEN DERS NOTU

Alperen ÇELİK DKAB Öğretmeni/Hattat

Bir Sure Tanıyorum: Felak Suresi ve Anlamı:

- Kur'an'ın 113. suresidir.
- 5 ayetten oluşur.
- Adını, ilk ayette geçen ve **“yaratıklar, sabah, sabahın aydınlığı, fecr, cehennem, cehennem vadisi”** anlamlarına gelen **“felak”** kelimesinden alır.
- Birtakım kötülüklerden Allah'a sığınması gerektiğine yönelik ifadelerden dolayı Nâs suresi ile birlikte Felak suresine, **“iki sığınılan”** anlamına gelen **“Muavvizeteyn”** denilmektedir.
- Peygamberimiz (s.a.v.), her gece yatmadan önce Felak ve Nâs surelerini okur, vücuduna üfler ve eliyle de vücudunu mesh ederdi.

Okunuşu	Anlamı
<i>Kul eûzü birabbil felak.</i>	“De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden,
<i>Min şerri mâ halak.</i>	karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden,
<i>Ve min şerri ğâsikin izâ vekab.</i>	düğümlere üfleyen (büyücülerin) şerrinden,
<i>Ve min şerrin neffâsâti fil ukad.</i>	haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden,
<i>Ve min şerri hâsidin izâ hased.</i>	sabahın Rabb'ine sığınırım.”

KONUyla İLGİLİ AYET VE HADİSLER

“Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adalet ile şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.”

“Müminlerin iman bakımından en üstünü, ahlakı en güzel olanıdır.” (Hz. Muhammed s.a.v.)

“İşte onlar, sabretmelerine karşılık cennetin yüksek makamlarıyla mükâfatlandırılacaklar ve orada esenlik dileği ve selamla karşılanacaklardır.” (Furkan, 75)

“Mümin, cana yakındır. (İnsanlarla) yakınlık kurmayan ve kendisiyle yakınlık kurulamayan kimsede hayır yoktur.” (Hz. Muhammed s.a.v.)

“Doğruluğa yapışın. Çünkü doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğruluktan ayrılmazsa Allah katında “sıddık” (dosdoğru kişi) olarak kaydedilir. Yalandan sakının! Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi devamlı yalan söyleyip yalan peşinde koşarsa Allah katında “kezzâb” (yalancı) olarak kaydedilir.” (Hz. Muhammed s.a.v.)

“Şüphesiz Safa ile Merve, Allah'ın (dininin) nişanelerindedir...” (Bakara, 158)

“Allah'ın rızası, anne babanın rızasıdır. Allah'ın gazabı da anne babanın gazabıdır.” (Hz. Muhammed s.a.v.)

“Komşusu şerrinden emin olmayan kişi, cennete giremez.” (Hz. Muhammed s.a.v.)